

تاج انبیاء

جزء اول

آدم عليه السلام دين محمد عليه السلام غاچه

سكزنجی طبع

قزان ده:

ناشری

КАЗАНЬ
ЭЛЕКТРО-ТИПОГРАФИЯ

Миллят

1911

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

الله تعالی کو کلر نی، یولر نی یاراتقاج برنچی آنامز آدم علیه السلامنی قوری بالچقندن یاراتدی آکا جان بیوردی فرشته لر گه حضرت آدمگه سجده قیلورغه قوشدی فرشته لر حضرت آدم گه سجده قیلدی لر ایلیس سجده قیلما دی سجده قیلماغان ایچون الله نك رحمتندن سورولدی. آندن صوڭ حضرت آدم نك صول قابرغه سندن برنچی آنامز حوایی یاراتدی ترکدن یاراتلغان ایچون حوادیب ایتلدی صوگره الله تعالی حضرت آدم ایله حوایی جنتکه قویدی آشا گز اچوگز بغدادی آغاچندن آشاما گز دیدی * شیطان بروقتنی جنتکه کروب آدم ایله حوایی آلدادی بو آغاچدن آشاسا گز منگو جنتده قالورسز دیدی. آدم ایله حوا آشادیلر. الله تعالی آلارنی جنتدن چیقاردی بر گه توشردی آدم علیه السلام هند قربنده سرندیب اسملی آطاوغه نوشدی حوا مکه یاننده بولغان جدہ طاوینہ توشدی، حضرت آدم جنتدن چقغانینه بیک قایغردی قیلغان گناهلرینه توبه ایتدی الله تعالی توبه سینی قبول ایتدی مکه طرفینه کیتار گه بیوردی حضرت آدم مکه گه باروب حضرت حوا ایله کورشدی آندن صوڭ آدم ایله

حوا ايکيسي برگه ياشاديلر. حضرت حوا هر قورصاقدن برسي اير
 برسي قز ايکيشر بالا توغدردي باري يکرمي قورصاق کوتاردی
 شيت عليه السلام يالغز دنياغه کلدی الله تعالی بر قورصاقدن توغان اير
 بالاغه ايکنچی قورصاقدن توغان قز بالانی آلورغه بيوردی.
 (قابل و هابل) حضرت آدمنک قابل و هابل اسمنده ايکی اوغلی بار
 ایدی قابل اوزی برله بر قورصاقدن توغان اقليما اسملی قزنی آلماقچی
 بولدی حضرت آدمنک شریعتنده اقليما هابل گه تيوش ایدی حضرت
 آدم اقليمانی هابل گه بير ما کچی بولغاچ قابل راضی بولمادی حضرت
 آدم قابل ايله هابل گه ایتدی اللهغه قربان صويوگنز قايسیگز نك
 قربانی قبول بولسه اقليمانی اول آلور دیدی. قربان صويديلر
 هابلنک قربانی قبول بولدی. قابل کونلاشدی هابلنی تاش برله آتوب
 اوتوردی ير گه کومدی. اللهغه هم آتاسينه گناھلی بولدی ير يوزنده
 اول قان توکگان، کشی اولترگان قابل اولدی* حضرت آدم
 اوزينک بالالرينه هم بالالرينک بالالرينه پيغمبر بولدی الله طرفندن
 اون کاغد کتاب کلدی اوزينک بالالرنندن بالالرينک بالالرنندن يوز
 مک قدر کشینی کوردی مک ياش ياشادی حضرت آدمدن بريل
 صوگ حضرت حوا وفات بولدی حضرت آدم سرنديب آطه لرنده
 حضرت حوا جده شهرنده کوملدى. الله اعلم.

حضرت شيت عليه السلام

حضرت آدم عليه السلامدن صوگ اوغلی شيت عليه السلام
 پيغمبر بولدی حضرت شيت قرداشلری آراسنده بيک عقلی ایدی
 حضرت آدم شيتنی بارچه اوغلرندن آرتق سور ایدی حضرت
 آدم اولگان وقتده حضرت شيتنی بارچه بالالرينه پادشاه ایتدی.
 حضرت آدمدن صوگره الله تعالی حضرت شيته پيغمبرک بيوردی

وايلى كاغد كتاب يباردى شيت عليه السلام كعبه مكرمه ي طاش
وبالچقندن ياصادى الله تعالى يه گناھلى بولغان قابلك باالارى اوزينه
قلچ كوناردى آلاز برله صوغشدى آدم بالارندن اول قلچ ياصاغان
وقلچ برله صوغشقان حضرت شيت بولدى شيشك بالارى بيك كوب
اولدى بارچه كشىلر شونك بالارندن تارالدى حضرت شيت طوقز
يوز اون ايكي ياشنده ايكان وفات بولدى قبر شريفى مكه ياننده
ابى قيس طاونده در .

حضرت ادريس عليه السلام

حضرت آدمك بالارى آراسنده طوغرى بولدين چيقوب
بتراغه تابنق كىي نچار اشلر كو بايدى الله تعالى آلارنى طوغرى
بولغه كوندرمك ايچون ادريس عليه السلامنى يباردى حضرت ادريس كه
اوتوز كاغد كتاب بىردى . حضرت ادريس خلقي علماغه ، پادشاهلرغه ،
اميرلرغه ، عواملرغه بولدى بىر يوز نده ايك الوك كيوم تگوب كيگان ،
قلم برله يازو يازغان ادريس عليه السلام ايدى . آكا قدر آدم
بالارى حيوان تىرىسى قابلانوب يورگانلر . ادريس عليه السلامنى ترك
حالنده الله تعالى كو كگه كوناردى كو كگه كونارلگانده اوچ يوز
آلتمش بش ياشلرنده ايدى .

حضرت نوح عليه السلام

حضرت نوح عليه السلام كلمزدن اول آدم بالارى آراسنده
بوزق اشلر كو بايدى الله تعالى آلارنك آراسون توزاتمك ايچون
نوح عليه السلامغه پيغمبرلك بىردى حضرت نوح قومىني كوب ييلار
حق دينگه اوندادى اوزينك اوچ اوغلى و آلارغه باشقه سكسان كشى
ايمان ايتديلر باشقه لرى حضرت نوحغه بيك اذا وجفا قيللر ايدى

صوگره حضرت نوح آلارنك ايمانغه كلوندن اميدكسدى آلا رغه
ياوز دعا قیلدی الله تعالی حضرت نوحغه کیمه یاسارغه
قوشدی کیمه تمام بولغاچ حضرت نوح ایمان کلتورگان
کشیلرنی هم حیوانلردن برر چفت یعنی بر ایرکک بر دیشیسنی آلوب
کیمه گه بندی اوزی ننگ یام اسملی اوغلی بن طاوغه بنوب قوتلورمن
دیب کیمه گه گرمدی حضرت نوح نصیحت قیلوب تورغانده تولقون
کلوب بوغدی. صوگره طوفان ظاهر بولدی الله تعالی حضرتلری
بتون ییر یوزن صوبرله تولدردی صوبیوک طاولرنی آشدی ییر
یوزنده فالغان کشیلر هم حیوانلر بارچه سی هلاک بولدیلر طوفان
آلتی آی قدر طوردی صوگره صولر کیمدی حضرت نوحنک کیمه سی
جودی اسملی طاوغه طوقنادی کیمه ده حضرت نوحنک اوچ اوغلندن
باشقه سی هلاک بولدیلر صوگره بتون دنیاده غی خالق حضرت نوحنک
بو اوچ اوغلندن تارالدی شونك ایچون حضرت نوحغه ایکنچی آدم
دیوب ایتلدی، حضرت نوحنک حام اسملی اوغلی نك نسلندن قارالر
یعنی حبشلر، زنجیلر، سام اسملی اوغلینك نسلندن عربلر، فرسلر، روم
خلقلری؛ یافث اسملی اوغلینك نسلندن ترکلر تانارلر، مغول خلقلری
کیلمشدر حضرت نوح توقز یوز ایلی یا شنده ایکان وفات بولمشدر

هود علیه السلام

یمن دیارند حضر موت دیگان یرگه یقین یرده عاد قومی بار
ایدی بو قوم الله غه گناهللی بولدیلر بتلرغه سجده قیلدیلر بو خلق غه
الله تعالی هود علیه السلامنی پیغمبر ایتوب یباردی هود علیه السلام
بونلری حق دینگه چاقردی معجزه لر کورساتدی یدی یل خاتونلری
بالاتوغدرمدی چشمه لرینک صولری کبسلدی حیوانلری اولب بتدی
اوچ یل قاتی آچلق بولدی شولای بولسه ده بو خلق حضرت هودغه

اشانماديلر بىك آزى اشاندى سوڭره اول خلق غه الله تعالى آچولانب
 آلارنى برفاتنى يىل برله هلاك ايتدى حضرت هود اوزينه ايمان كلترگان
 كشىلر برله مکه گه كيتوب عمرىنى الله غه عبادت ايله مکه ده كچردى
 قبر شريفى مکه ده در.

حضرت صالح عليه السلام

حضرت صالح عليه السلام شام برله حجاز آراسنده حجر ديگان
 اورنده بولغان ثمود خلقينه ييغمبر بولدى ثمود قومده عاد قومی کبی
 توغرى يولدن چيغوب بتار غه عبادت قبالر ایدی. حضرت صالح
 عليه السلام بو خلقنى كوب يللر ايمانغه چاقردى بىك آزى ايمان كيتردى
 سوڭره بر کون حضرت صالحنى اويانلى ايتايك ديب حق ييغمبر
 بولساڭ معجزه کورسات" ديديلر حضرت صالح نه استرسز ديدى
 بر قاطى تاشنى کورساتديلر شول طاش اچندن بردوه چيقارغل بالاسيده
 بولسون ديديلر الله نڭ امرى بوينچه شول طاشدن دوه چيقدى هم
 بالاتوغردى بونى کورگاچ دخى بر آز كشى ايمان كيتورديلر. صالح
 عليه السلام قومينه دوهنى بوغاز لاما گز ديدى صالح عليه السلامغه دشمان
 كافرلر دوهنى بوغاز لاديلر بالاسى آناسى چيغغان طاش اچينه چاچدى
 اول خلقنى الله تعالى کوکدن بر طاوش يياروب هلاك قیلدى صالح
 عليه السلام اوزينه ايمان ايتكان كشىلر برله قورتيلوب مکه مکر مه گه
 باروب عمرىنى شونده اوتكاردى صالح عليه السلام بىك آق يوزلو
 مهابت كشى ایدی حضرت صالح ايللى ياشنده ايکن وفات بولدى.

ايکنچى باب

حضرت ابراهيم عليه السلام

ابراهيم عليه السلام طوفاندىن مك سكسان بريل صولك بابل
 يرنده طوغدى اول وقتلرده بابلده طور اطورغان كلدانيلر يولدىزغه عبادت

قیله لر ایدی الله تعالی آلا رنی حق دینگه کوندر مک ایچون ابراهیم
 علیه السلام غه پیغمبر لک بیردی و اوتز کاغد کتاب بیاردی.
 حضرت ابراهیم قومنی هم بابل ننگ حاکمی بولغان نمرودنی حق
 دینگه اوندادی حضرت ابراهیم گه اشانمادیلر بابل حاکمی نمرود بیک
 الوغ اوت یاقدیروب حضرت ابراهیمنی مانجانیق برله اوتقه آتدی
 الله تعالی پیغمبرینی ساقلا دی اوت الله تعالی ننگ حکمی برله بریخشی
 باغچه بولدی بومعجزه نی کورب بعضیلری ایمان کیتوردیلر
 حضرت ابراهیم اوزینک ایوجماعتلری برله حران طرفلرینه
 آندن مصرغه مصردن شامغه کیتدی آندن صوگره الله ننگ امری
 برله مکه گه باروب اوغلی حضرت اسماعیل برله کعبهء معظمه بی بنا
 قیلدی. سنت قیلماق، میوق کیسمک، استره توتماق، ساچ و صفال
 تارماق، مسواک توتماق، ترناق کیسمک، مسافر لر گه حرمت ایتمک
 حضرت ابراهیم ننگ سنتلریدر. قبر شریفی قدس یاننده خلیل
 الرحمن دیگان اورنده در.

حضرت لوط علیه السلام

حضرت لوط ابراهیم علیه السلام ننگ قرداشیدر حضرت لوط
 ابراهیم علیه السلام ایله بر گه مصرغه آندن شامغه باردی. ابراهیم علیه
 السلام فلسطین گه فایتانده حضرت لوط سدوم خلقنی حق دینگه
 اوندار گه بیارلدی سدوم خلقی آدم بالالردن اول وقتکه قدر هیچ
 کشی قیلماغان قباحت اشنی قیله لر ایدی حضرت لوط آلا رنی ایمانغه
 اوندادی اول قباحت اشلرینی تاشلاتورغه بیک ترشدی قومی حضرت
 لوطنی تکلامادیلر قباحت اشلرینی آرتدر دیلر حضرت لوط الله دن
 صورادی یارب بو ظالم خلقنک آراسندین منی قوتقار دیدی الله ننگ
 امری برله حضرت جبرائیل بولارنک شهر لرینی آستون اوستکه

ایلاندر و ب هلاک قیلدی. اوستلرینه کو کدن تاشلر یاودی حضرت لوط اوزینه ایمان ایتکان کشیلر برله آرالرندن چیقوب حضرت ابراهیم نك یانینه کلدی عمرینی شونده اوتسکاردی.

حضرت اسماعیل علیه السلام

اسماعیل علیه السلام حضرت ابراهیم نك اوغلیدر حضرت ابراهیم نك خاتونی ساره نك بالاسی بولمغاچ حضرت ساره اوزینك هاجر اسملی جاریه سنی بالاسی بولماسمی دیوب حضرت ابراهیم گه بیردی هاجردن بر اوغلی بولدی اسمنی اسماعیل قویدی سوگزه حضرت ساره هاجر گه آچولاندی آنك برله توررغه صبری قالمادی. حضرت ابراهیم، الله نك امری بوینچه حضرت اسماعیل ایله آناسی هاجرنی مکه گه ایتوب قویدی حضرت اسماعیل مکه ده اوسدی اول وقتده یمندن کلسگان جرهم خلقی مکه تیراسنده تورالار ایدی حضرت اسماعیل آلارغه قاتشدی آلردن قر آلدی اون ایکی قدر بالاسی دنیاغه کلدی. حضرت اسماعیل اوزی عبرانی ایدی عربچه سویله شه ایدی. اوزندن سوگ کلسگان عرب مستعربه خلقی نك اعلا باباسی بولدی. الله تعالی اسماعیل علیه السلامنی یمن و عمالقه خلقینه پیغمبر ایتوب یباردی حضرت اسماعیل قومینی حضرت ابراهیم نك شریعتینه ایلی یل قدر اوندادی. اسماعیل علیه السلام نك بالالری بیک کو بایدی قریش خلقی حضرت اسماعیل نك بالالاریدر اسماعیل علیه السلام نك بالالاری مکه تیراسینه یایلدیلر قایسی برگه بارسه لرده اوستون بولدیلر. عمالقه خلقن تورغان یرلرندن سوروب چیقاردیلر حضرت اسماعیل یوز اوتز دورت یاشنده وفات بولدی قبر شریفی حجر دیگان یرده آناسی هاجر یاننده در.

حضرت اسحق عليه السلام

هاجر دن اسماعيل توغاچ ساره بىك قايغور دى الله تعالى ساره گه ده بر اوغل و يردى اسحق اسملى قويدى. حضرت اسحق آتاسى حضرت ابراهيم عليه السلامغه بىك او خشيدر ايدى. كورگان كشير حضرت ابراهيمدن آيرماز لرايدى. الله تعالى اسحق عليه السلامنى آتاسى ابراهيم دنياده وقتده شام خلقينه پيغمبر ايتوب يردى اسحق عليه السلامنك عيص و يعقوب اسملى ايكي اوغلى اولدى عيص حضرت اسماعيلنك قزىنى آلدى بىك كوب بالالرى بولدى. عيصنك بالالرى روم ولا يتينه يايلىدلىر حاضرده روم ولا يتنده گى خلق بارده عيصنك نسليدر. قبر شريفى قدس شريف گه يقين يرده آتاسى حضرت ابراهيم عليه السلام ياننده در.

حضرت يعقوب و يوسف عليهما السلام

اسحق عليه السلامنك عيص و يعقوب اسملى اوغللىر ايگزر ايدىلر حضرت اسحق دعا قىلدى الله تعالى عيصكه بىك كوب بالايردى حضرت يعقوب گه پيغمبر لك يردى حضرت يعقوبنى الله تعالى كنهان خلقنى دينگه اوندار گه يياردى يعقوب عليه السلامنك اون ايكي اوغلى اولدى آرالارنده يوسفنى بيگراك سوه در ايدى. حضرت يوسف بر توش كوردى توشنده اون بر يولدز و آى حضرت يوسفغه سجده قىلدىلر. بو توشنى آتاسينه سويله دى يعقوب عليه السلام بو توشدن اوغلىنك بيغمبر بولوينى آكلادى قرداشلر گه سويله مه سگادشمانلق قىلورلر ديدى. قرداشلرى يوسفنك توشىنى بلدىلر. آتالرىنك يوسفنى آرتغراق ياراتقانىنى آكلادىلر يوسفغه حسد

ايتدىلر، آنالرينه ايتدىلر: «يوسف برله برگه قرغه چىقايق» ديدىلر
 آنالرى رخصت بىردى يوسفنى آلوب چىقىلدىلر. بر اولاق برگه بار ب
 يوسفنى قيوغه صادىلر. اول وقتده حضرت يوسف اون يدى
 باشنده ايدى يوسفنىڭ قرداشلىرى يغلاب آنالرينه قايتوب «يوسفنى
 بورى آشادى» دىب ايتدىلر، كولمكىنى يالغان قان برله بويادىلر،
 آنالرينه كورساتدىلر. حضرت يوسف قيوغه اوچ كون توردى
 دور تىچى كون قيو يانينه بركار وان كىلوب توقئادى حضرت يوسفنى
 قىودن چىقاردىلر. شول كونده يوسفنى قرداشلىرى قارارغه كىلگانلر ايدى
 كوردىلر قىودن چىققان. كار وان يانينه باروب بوزم قولمز ايدى دىب
 بىك اوچسىز بها برله يوسفنى ساتدىلر. يوسف عليه السلام كار وان
 خلقى برله مصرغه باردى مصر پادشاه سىنىڭ مال وزىرى حضرت
 يوسفنى ساتوب آلدى بالاسى يوق ايدى حضرت يوسفنى اوزىنىڭ
 بالاسى ايتدى. بر كون مالوزىرىنىڭ خاتونى زىلحاغه بار و ايله حضرت
 يوسفنىڭ اقر اقبىلدىلر. حضرت يوسفنى حبسكە يادىلر. مصر پادشاه سىنىڭ
 آشچىسى برله شربتچىسى حبسده ايدى آلاز برەر توش كوردىلر.
 توشلرىنىڭ تىبىرىن حضرت يوسفنىڭ صورادىلر حضرت يوسف
 ايتدى برگىز حبسدىن چىققاچ آصلور برگىز خواجه سىنىڭ شربتچىسى
 اولوردىدى. يوسف عليه السلامنىڭ تىبىرى توغرى كىلدى برسى چىقوب
 آصلدى ايكىنچىسى شربتچى بولدى. يوسف عليه السلام همان حبسده
 قالدى. بروقتى مصرنىڭ پادشاهسى بر توش كوردى اوزىنىڭ
 توش يوراوچىلرندىن صورادى ساتاشو توشى دىدىلر شربتچى
 حبسكە باروب بو توشنى يوسف عليه السلامگە سويلدى يوسف عليه
 السلام ايتدى: «يدى يىل آشلق بىك كوب بولور، يدى يىل آچلق بولور»
 دىدى. سوگره يوسف عليه السلامنى حبسدىن چىقاردىلر. مصرنىڭ
 خزىنه ناظرى ايتوب قويدىلر. يوسف عليه السلام ايتكانچە يدى يىل
 آشلق بىك يىخشى بولدى. سوگره يدى يىل بىك آچلق بولدى. يوسف

عليه السلام آسلق كوب بولغان يلى آسلىق نك آرتقانىنى آنبارلرغه
 توتروب قويدى صوگره آچلىق يىللىرى كىلدى هر طرفدن آسلىق آلمق
 ايچون مصرغه كيله باشلاديلر. آچلىق شام تيراسندهده بولا باشلادى.
 حضرت يعقوب اون اوغلىنى مصرغه آسلىق آلورغه يباردى مصرغه
 كىلديلر. حضرت يوسف قرداشلرىنى طانيدى. آنلر حضرت
 يوسفنى طانيماديلر. حضرت يوسف، سزنيچه قرداشسز ديدى. اون بر
 ديديلر، بر قرداشمز آنامز ياننده قالدى ديديلر. ايكنچى كلگانده
 اول قرداشكزنى آلوب كىلوگز. آلوب كىلما ساگز، آسلىق بيرمام ديدى
 ايكنچى كلگانده بنيامين اسملى قرداشلرىنى ده آلوب كىلديلر
 حضرت يوسف آسلىق بيردى. صوگره بنيامينى برحيله برله آلوب
 قالدى قرداشلرى بىك صوراديلر بيرمدى قايتوب آتالرى حضرت
 يعقوبگه سويلديلر، حضرت يعقوب صبر ايتدى صوگره اوغللرىنى
 يكاادن مصرغه يباردى مصرغه بارغاچ حضرت يوسف اوزىنى
 قرداشلرىنه بلردى آتاسى حضرت يعقوبنى مصرغه چاقردى حضرت
 يعقوب يوسف عليه السلامدن آيرلغاچ يغلاب كوزلرى صوفر
 بولغان ايدى. حضرت يوسف بر كولمكىنى قرداشلرىنه بيروب بيردى
 آنام كوزلرىنه سورتسون ديدى يعقوب عليه السلام نيبلك قوتى برله اوغلى
 بيرگان كولمكىنى ايسندن بلدى يوزينه سورتدى كوزلرى آچلدى
 آندن صوگ يعقوب عليه السلام اوزينك جماعتلرى برله مصرغه كيتدى
 آنده اون يدى يل حضرت يوسف برله برگه توردى آندن صوگ
 حضرت يعقوب وفات بولدى اوزينك وصيتى بو ينيچه كنعان يرينه ايلتوب
 آتاسى اسحق عليه السلام يانينه دفن ايتلدى حضرت يعقوب وفات
 اولغاچ (۵۴) يلدن صوگ (۱۲۵) ياشنده يوسف عليه السلام وفات
 اولدى يوسف عليه السلامك قبر شريفى موسى عليه السلام كنگانچه
 مصرده ايدى صوگره موسى عليه السلام حضرت يوسفك تابوتنى
 آلوب حضرت يعقوب يانينه ايلتوب كومدى.

ایوب علیه السلام

حضرت اسحاقنك عیص اسملی او غلینك نسلندن ایوب علیه السلام دنیاغه کلدی الله تعالی حضرت ایوبکه بالالرهمده کوب مال بیردی صوگره الله تعالی آنی صنماق ایچون بالالرینی اولتردی، قویلرینی ودوله لرینی هلاک قیدی، آشلقرینی خراب ایتدی حضرت ایوبکه بر آورو بیردی تنندن ایتلری چروب توشدی بتون گوده سینه فور تلیریا بشدی ایوب علیه السلام بونلرنك بارچه سینه صبر ایتدی صوگره الله تعالی شفا بیردی سلامتندی الله تعالی ماللرینی بالالرینی یا کیدن ایکی الوش ایتوب بیردی حضرت ایوب کورگان مشقتلرنك مکافاتینی آلدی وطوفسان یاشنده ایکان وفات بولدی

حضرت شعیب علیه السلام

حضرت شعیب علیه السلام بیک فصیح بیک بلیغ ایدی شونك ایچون خطیب الانبیاء دیوب آتالدی ناچار اشلرگه دایمچیلق قیلغان ایکه ومدین خلقینه پیغمبر بولدی آلارنی حق دینگه اوندادی حضرت شعیبك سوزی بیک طائلی اثرلی ایدی شولای بولساده قومینه حق دینگه کرمک نصیب اولمادی صوگره الله تعالی اول قومك بارچه سیننی اوت یاغدیروب هلاک قیلدی صوگره حضرت شعیب ایمان کیترگان کشیلر برله مکه گه باردی ایکی یوز یلدن آتغراق یشا گاج وفات بولدی.

اوچنچی باب

موسی علیه السلام

حضرت موسی بنی اسرائیلدن یعنی حضرت یعقوب نسلندن عمران اسملی کشینك اوغلیدر حضرت یعقوبنك لقبی اسرائیل

اولغان ایچون بالالرینه بنی اسرائیل دیب ایتلدی بنی اسرائیل اون
ایکی قبیله، هر قبیله حضرت یعقوبك بر اوغاینگ نسلیدر بو اون
ایکی قبیله نك بارچه سینه بریولی (اسباط بنی اسرائیل) دیب ایتلدی
بنی اسرائیل حضرت یوسف زماننده مصرده ایدیلر مصرنگ اصل
خلقی قبطیلر اولوب بته تابونالر ایدی آلار بنی اسرائیلگه بیک دشمان
ایدیلر بنی اسرائیل نی بیک حقارت قیلهلر و آور ونچار اشلرگه بنی
اسرائیلی قوشهلر و بنی اسرائیلنگ مصردن کیتولر بنی استامیلر
ایدی. بنی اسرائیل حقارتدن قورتلحق ایچون مصردن قاچوب الله تعالی
طرفندن وعده قیلنغان بابالر ینگ یورطی بولغان کنعان یرینه
کیتونی تلایلر ایدی.

اول وقتده مصرنگ پادشاه سینه فرعون دیلر ایدی غاییدن خبر
ویر گوچیلر فرعونگه ایتدیلر بنی اسرائیلدن بر بالاطوار وسینگ
دولتک نك کیتوینه سبب بولور دیدیلر فرعون بنی اسرائیلدن دنیاغه
کیلگان بالالرنی باریسنده اولتوررگه بیوردی هر یرگه کشیلر
قویدی بنی اسرائیلدن دنیاغه کیلگان ایر بالالرنی اولتره باشلادیلر.
اول وقتده حضرت موسی دنیاغه کلدی آناسی بو حالده حضرت
موسنی الله صافلار دیب صاندوق اچینه قویوب نیل صوینه آندی
فرعون نك خاتونی صوده صافدوقنی کور گاج توتوب آچوب
قاراسه ایچنده بر بالابار اول بالانی آلوب اوزینه اوغل ایتدی
فرعونک خاتونی بو بالانی ایمزرگه سود آناسی از لندی حضرت
موسنی نك آناسی اوزین بو بالانک آناسی ایکانون بلدر ماینچه
فرعوننگ یورتینه باروب بالاسنی ایمزوب تریه ایته باشلادیلر.
حضرت موسی اوسوب یتدی بر کون اورامده قبطیلردن بر
کشی برله بنی اسرائیلدن بز کشی قچقر شالر ایدی حضرت
موسنی کور دیده باروب قبطیغه صوقدی قبطی قضا اولدی
صو کره فرعوندن قورقوب مدین شهرینه کلدی.

شعیب علیه السلام نك قزینی نكاحلندی بر نیچه وقت مدینه توردی
 صوگره خاتونی بوله مصرغه کتدی مصرغه بارغانده طور طاغینه
 اوچرادى الله تعالى آگا پیغمبرك، ومعجزه ایتوب طایاق بیردی
 فرداشی هارون علیه السلام گده پیغمبرك بیردی ایكسنى بر گه
 مصرغه الوهیت دعواسنده بولغان فرعوننی هم قومنی حق دینگه اوندار گه
 بیوردی حضرت موسی فرداشی هارون بر له مصرغه باردیلر فرعوننی
 هم قومنی حق دینگه اوندادیلر فرعون معجزه استدی حضرت موسی
 طایاقنی یر گه قویدی اژدها اولدی فرعوننی تحتی بر له یوتاره قصد
 ایتدی فرعون حضرت موسی دن اوتندی حضرت موسی اژدهانی قولینه
 آلدی طایاق بولدی صوگره فرعون بیک کوب سحر چیلر بیدردی.
 سحر چیلر بر یر گه چیغوب آغاچلر ینی ییلرینی خلقغه یلان ایتوب
 کور ستدیلر حضرت موسی طایاقنی یر گه قویدی اژدها بولدی
 سحر چیلر نك بارچه یلانلرینی یوتدی سحر چیلر بونی
 کوروب بارچه سی ایمان کتوردیلر فرعون ایمان کتورمدی صوگر
 موسی علیه السلام دن هم آگایارگان بنی اسرائیلدن قورقه باشلادیلر
 بر کون فرعون بنی اسرائیل گه مصر دن چیقار غه رخصت بیردی
 حضرت موسی بو کیچده بنی اسرائیلی مصر دن آلوب چقدی. فرعون
 رخصت بیر گانینه بیک او کندی آلارنك آرتلرندن عسکر بر له قووب
 فرعون اوزی چقدی موسی علیه السلام بنی اسرائیل بر له سویس
 دکزی یانینه کلدیلر موسی علیه السلام دکر گه تایاق بر له صوقدی دکزدن
 اون ایکی یول آچلدی. بنی اسرائیل دن هر سبط بر یولدن چقدیلر
 فرعونده آلا ر آرتندن کردی بنی اسرائیل چیقوب یتگاچده صولر
 فاپلاندى فرعون عسکری بر له صوغه باتدیلر.

آندن صوگ حضرت موسی کنعان یرینی آلمق ایچون عمالقه
 خلقی بر له صوغشماقچی بولدی بنی اسرائیل بز صوغشمیز دیدیلر
 حضرت موسی نك سوزینی توتمادیلر حضرت موسی یاوز دعا

قیلدى. بنى اسرائيل (تیه صحراسى) دیگان یرده فرق یل قالدى هیچ بر یر گه کیته آلامادیلر شول وقتلرده موسی علیه السلام طور طاغینه باردی الله طرفندن تورات شریف ویرلدى حضرت موسی الله تعالی برله سویلاشدى شونک ایچون موسی علیه السلام گه (کلیم الله) دیب ایتلدى. حضرت موسی طوره وقتنده بنی اسرائیلدن سامری اسملی بر منافق بر بوز او صورتی یاصاب بنی اسرائیل شول بوز او صورتینه تابنه باشلادیلر هارون علیه السلام بونلرنی بواشلرندن طیارغه بیک ترشدى تکلامادیلر موسی علیه السلام طوردن فایتوب کوردی بیک آچولانوب بوز او صورتینی دگز گه آندی آنلرغه تورات شریفنی اوگراتدی بنی اسرائیل فرق یل تیه صحراسنده تور دیلر بر یر گه ده کیته آلامادیلر آندن صوگ هارون علیه السلام وفات بولدی آندن صوگ موسی علیه السلام تیه صحراسنده کنعان قرینه یقین یرده بنی اسرائیلنی یوشع علیه السلام گه تابشروب اوزی وفات بولدی وفات بولغانده حضرت موسی یوز یکر می یاشنده ایدی.

۱) حضرت یوشع علیه السلام

موسى علیه السلامدن صوگره اورنینه یوشع علیه السلام کیچدی حضرت موسی نك وفاتندن صوگ بنی اسرائیلنی چولدن چیقاردی شریعه صوینک یانینه کیتوردی شریعه صونده کوپر هم کیمه یوق ایدی حضرت یوشعنک معجزه سی اوله رق شریعه صوندن کوچدیلر اریحا شهرینی آچدیلر بنی اسرائیل چولده یرودن قوتلیدیلر بالالرینک کنعان یرینه کلدیلر حضرت یوشع بنی اسرائیلگه یکر می سکز یل حکم ایتکاج وفات بولدی.

۲) حضرت داود علیه السلام

بنی اسرائیل حا کملر نندن اشموئیل علیه السلام زماننده بنی اسرائیل

عمالقه خلقي برله صوغش مق ايچون بر كشي نى باش ايتوب قو يونى تله ديلر
 حضرت اشموئيل الله نك امرى بوينچه طالوتنى باش ايتوب قويدى
 صوگره طالوت فلسطينغه باردى عمالقه عسكرينه فارسى تور ديلر عمالقه نك
 باشى جالوت اسملى بيك قوتلى بر كشى ايدى طالوننگ عسكرنده داود
 عليه السلام بار ايدى جالوتنى اولتوردى حضرت داود جالوتنى اولترگاچ بى
 اسرائيل آراسنده مشهور بولدى حضرت داودغه خلقنك محبتى آرتدى
 طالوت بواشكه كونه شدى حضرت داودنى اولترمكچى بولدى
 حضرت داود صافلانوب قوتلدى آندن صوغش آراسنده طالوت
 وفات بولدى صوگره بنى اسرائيل دن اون بر قبيله طالوتنك اوغلي نه،
 يهودا قبيله سى حضرت داودغه ايار ديلر. اشموئيل عليه السلام وفات
 اولغاچ داود عليه السلامغه پيغمبر لك كلدى طالوتنك اوغلي نه ايارگان
 اون بر قبيله ده حضرت داودغه ايار ديلر حضرت داودغه الله طرفندن
 زبور اسملى كتاب كلدى داود عليه السلام پيغمبر هم بنى اسرائيلنك
 حكمدار يده بولدى اوز زماننده قدس شريفنى پايتخت ايتدى حلب،
 عمان، نصيبين و آندن باشقه كوب شهر لر كه حكم ايتدى. حضرت
 داود بيك گوزل تاوشلى ايدى طاو لاوده صحرا لر ده زبور شريفنى اوقيدر
 ايدى ايشتكان كشير نك هوشلرى كينه در ايدى و مبارك قوللرنده
 تيمور بالاوز كى يومشيدر ايدى بر كون روزه تو توب بر كون
 آشيدر ايدى حا كم بولوب تورغان وقتنده آطنه ده بر كونى
 عبادتكه برينى حكومت كه برينى خانون و بالالرينك اشينه برينى
 خلقغه و عظ ايتار كه برينى سياحتكه برينى الله دن قور قوب يغلارغه
 ييلگوله گان ايدى قدس شريفده بيت المقدسنى ياصى باشلادى تمام
 ايتيه آلمادى فرق يل حا كم بولوب توردى يتمش ياشنده وفات بولدى
 اور نينه اوغلى حضرت سليمان كيجدى.

۳ حضرت سلیمان علیہ السلام

حضرت سلیمان آتاسی داود علیہ السلام کبی پیغمبر ہم حا کم ایدی آتاسینگ وصیتی بوینچه بیت المقدسنی یدی یلده تمام ایندی شرق وغرب طرفلرنده بیک کوب مملکتنی آلدی حکومتی بیک الوغ بولدی یمنده حکومت ایتکان مشهو بلقیس حضرت سلیمان ایله کور شوب حضرت سلیمانغه ایاردی سلیمان علیہ السلام آتاسی کبی قرق یل پادشاه بولوب تور غاچ آلمش یاشنده وفات بولدی.

۴ حضرت الیاس علیہ السلام

الیاس علیہ السلام بنی اسرائیلگه پیغمبر بولدی اول وقتده بنی اسرائیل حق یولدن چیقغان ایدیلر بعلبک حا کبی بعل اسمنده بر بت یاصانقان وشو کار تابه لر ایدی الیاس علیہ السلام آلا رنی بیک وعظ ونصیحت قیلدی معجزه کور ساندی اشانمادیلر حضرت الیاسنی بیک اذا وجفا قیلدیلر حضرت الیاس بر کون بولارنگ ایچلرندن چیقوب برطاوغه باروب یالغز تورماقچی بولدی الله تعالی اول قومنگ مملکتلرندن بر کاتنی کوتاردی بیک فاتنی آچلق بولدی حضرت الیاسنی ازلب باردیلر آکا بیک یالواردیلر حضرت الیاس دعا قیلدی الله تعالی بوبلانی کوتاردی همان حضرت الیاسغه اشانمادیلر الیاس علیہ السلام بوخلقدن بیک یالقدی آلا رنگ ایمانغه کیلوندن امید کیسدی ایچلرندن چیقدی یاگادن یالغزلقنی اختیار قیلدی.

۵ الیسع علیہ السلام

حضرت الیاس علیہ السلام اورنینه حضرت الیسع کچدی خلقنی
۲ تاریخ انبیاء

بيك وعظ ونصیحت قبله باشلادی صو گره حضرت الیسع گه نبی لك كلدی بته تابه تورغان بنی اسرائیلی موسی علیه السلام نك شریعتینه اوندادی کوب یلر قومینی اصلاح قیلورغه طرشدی بيك کوب وعظ ونصیحتلر قیلدی قومی آنك سوزینی تکللامادیلر آرالارندن بر نیچه سی ایمان کیتوردی صو گندن آلارده دوندیلر گناهللی بولدیلر الله تعالی آلارنك اوستینه آثوریه دولتنی ایر کلی قیلدی.

۶ یونس علیه السلام

حضرت یونس نینوا خلقینه پیغمبر بولدی آلارنی حق دینگه چاقردی آرالارندن ایکی کشی ایمان ایتدی باشقه لری ایمان ایتمدیلر حضرت یونس قومینه ایتدی الله طرفندن سز گه عذاب کله چك دیدی اوزی آرالارندن چیقدی دجله صوی یاننده بر کیمه گه کشیلر اولترغان ایدی حضرت یونسده آرالارینه اولتردی کیمه اورنندن قوز غالمدی کیمه ده گی کشیلر آرامزده بر گناهللی کشی باردر دیدیلر شونک ایچون کیمه مز اورنندن قوز غالمی دیب قرغه صالدیلر حضرت یونسکه چیقدی حضرت یونس الله دن اذسز قومی آراسندین کیتکانی ایچون خطا اشینی بلدی اوزینی دیکز گه آتدی الله نك امری بو نیچه دیکزده بالق یوتدی حضرت یونس قیلغان اشینه بيك او کندی توبه ایتدی الله تعالی توبه سینی قبول قیلدی بالق دیکز نك چیتینه چیقاردی حضرت یونس نك قومی الله دان عذاب کیله چکنی آکلادیلر گناهلرندن توبه ایتدیلر الله نك عذابندن قوتلیدیلر حضرت یونسنی شهر گه آلوب کلدیلر حضرت یونس کور ساتکان توغری بولدن بر نیچه وقت آیرلمدیلر.

۷ شعیا علیه السلام

یونس علیه السلام دن صو گ بنی اسرائیل آراسنده نچار اشلر کو بایدی

شعبا عليه السلام بونلرى دىناو آخرت عذابىڭ قاتىلغى بولە قورقتىدى
 بتلرغە تابىنسا كۆز بوندى نچار اشلر قىلسا كۆز اللەنڭ عذابىنە گرفتار
 بولور سز دىدى حضرت شعبا وعظندە حضرت عيسى نڭ كىلويىنى ومحمد
 صلى الله عليه وسلم نڭ صفت لرىنى وبىنى اسرائيل نڭ پىغمبر لرنى اذاء
 وجفا قىلور لرىنى بلدردى كىلە چكده بولە چق اشلردن خبر ويردى بنى
 اسرائيل شعبا عليه السلام نڭ توغرى سوزىنە اشانمىدىلر حضرت
 شعبانى پىچقى بولە كسىدىلر .

۸ حضرت عزيز ودانىال عليهما السلام

بنى اسرائيل تورلو تورلو نچار اشلرده بولدىلر اوزلرىنى حق
 يولغە اونداگان پىغمبرنى اذا وجفا قىلدىلر اللەنڭ امرى بوينچە
 شريعتدن طش اشلرنى اشلىلر ايدى اللە تعالى آلا رغە بابل شهنده
 حكم قىلە تورغان بخت نصرنى ايزكلى قىلدى بخت نصر بنى اسرائيل
 دولتىنى بتروب قدس شريفنى آلدى وبىت المقدسنى خراب ايتدى
 الوغلىرىنى توتب بابلگە كىتوردى آلا ر آراسنده حضرت عزيز
 بولە دانىال عليهما السلام بار ايدى بنى اسرائيل بر نيچە وقت بابلده
 قالدى آندن صوڭ كلدانى دولتى بتدى بنى اسرائيل اسىرلكدن قوتلدىلر
 بيت المقدسنى يا كىدن يا صادىلر بنى اسرائيل قدس شريفكە قايتقاندە
 تورات شريف بتونلاى يادلر ندىن چقدى بخت نصر تورات شريف نڭ
 نسخه لرون ياندرغان وقوللرنده تورات شريف برده قالماغان ايدى
 حضرت عزيز توراتنى كوگلدن اوقب يازدردى نسخه لرى
 بنى اسرائيل قولنده كو بايدى .

۹ زكريا عليه السلام

زكريا عليه السلام حضرت سليمان نڭ نسلندن ايدى يست

المقدسده قربان چالو، تورات يازو كى اشلرنى اشليدر ايدى الله تعالى حضرت زكريا غه پيغمبر لك بيردى زكريا عليه السلام قارت ايكان الله تعالى آگا يحيى اسملى براوغل بيردى حضرت زكريا نك خاتونى ايساعنك قز قردهشى حنه اسملى خاتوندى حضرت مريم توغان. مريم زكريا نك بالديزى نك قزى بولغان حضرت مريم آناسى نك قردهشى بولغان ايساعنك ياننده اوسكان. حضرت زكريا حضرت مريمى بيت المقدسده اوزينه مخصوص بر بولمده تريبه قىلدى صوگره حضرت مريم اللهنك حكى برله كياوگه بارماينچه يعنى آناسز بالاتوغردى يهوديلر اشانماديلر زكريا عليه السلامغه افترا ايتديلر صوگره حضرت زكريانى اوترمكچى بولديلر حضرت زكريا اول ظالم خلقك آراسندن چيقوب قاچدى يولده بر آغاچ اچينه كردى آغاچ ايلان برابر كيسوب شهيد ايتديلر.

۱۰ حضرت يحيى عليه السلام

حضرت يحيى عليه السلام حضرت زكريانك قارتلقنده دنياغه كلگان. الله تعالى حضرت يحيى كه نبي لك بيرگان، خلقنى حضرت موسى شريعتينه اوندى ايكان آندن صوگ حضرت عيسى ياكى شريعت برله كلگياج آنك شريعتنچه دينگه اوندى باشلاغان اول وقتده بنى اسرائيلنك پادشاهسى هر دوس اسملى ايكان هر دوس اوزينك قونده شينك قزىنى آلماقچى بولغان حضرت موسى شريعتنده قردهش قزىنى آلمق درست بولسهده حضرت عيسى شريعتنچه درست بولمغان حضرت يحيى بو قزنك نكاحى سكا درست توگل ديوب نكاح اوقمغان. هر دوس اوزينك كوز آلدنده حضرت يحيىنى بو غازلانتقان

۱۱ حضرت عيسى عليه السلام

حضرت زكريانك خاتونى ايساعنك قز قزنداشى حنه عمران

اسملى كىشىنىڭ خاتونى ايدى بىك كوب و قتلر بالاتوغدىرمىدى اللهدن
 بر بالا صورادى اكر الله تعالى بالايرسه بيت المقدسنىڭ خدمتچىسى
 ايتارمن ديو نذر ايتدى الله تعالى آكا بر قز بىردى اسمنى مريم
 قويدى بيت المقدسكه كتوروب قويدى مريم بيت المقدسده حضرت
 زكريانك تربيە سنده اوسدى بر كونى اللهنك امرى برله حضرت
 جبرائيل مريمك يىكندن اوردى حضرت مريم بو كلى بولدى حضرت
 زكريانك خاتونى ايساع حضرت يحيى نى دىناغە كيتورگاچ آلتى
 آى سوكرە حضرت مريمدن حضرت عيسى توغدى يهوديلر عيسانك
 آتاسز توغانىنە اشانماديلر، حضرت مريمگە افترا قىلديلر حضرت
 عيسى بيشكده وقتده سويلاشدى من اللهنك قلى هم پيغمبرى من ديدى
 الله تعالى مكا كتاب بىردى و پيغمبر ايتدى قايدە بار سـامـدە
 بنى مبارك قىلدى ديدى بواشكه يهوديلر شاشدیلر سوكرە حضرت
 مريم گە تىمدیلر حضرت مريم يهوديلرنك شردن قوتلمق او چون اوغلى
 حضرت عيسى نى آلوب قىرنداشى حبيب النجار ايله مصرغە باردى اون ايكى
 يل مصر دە تورديلر آندن سوگ ناصره قريە سینه كلدیلر حضرت عيسى
 اوطز ياشنده ايسكان پيغمبر لك كلدى الله تعالى انجيل اسملى كتاب ايندردى
 ياكي بر شريعت برله خلقنى دىنگە اوندار گە امر قىلدى الله تعالى
 حضرت عيسى غە اولولر نى ترگز مك، انادن توغمه كوز سزلر نى كوزلى
 قىلمق، صواوستنده يورمك كىبى معجزلر بىردى حضرت عيسى غە بارى
 اون ايكى كشى ايمان ايتدى بو اون ايكى كشىگە حوار يون ديدیلر
 حضرت عيسى عليه السلام حوار يون ايله ياشرون ياشرون اولترشادر
 ايدى يهوديلر هر وقت حضرت عيسى نى اولترر گە قصد قىلوب يوريلر
 ايدى بر كىچنى حضرت عيسى حوار يوننى يغدى آلا ر غە ايتدى
 (سزنگ برگز بو كىچە طاگ بولماسدن الوك ميني انكار ايدر،
 يهوديلردن بر آز آقچە آلوب بنى صاتار) ديدى سوكرە آرالارندن

یودا شمعون اسملی بریسی یهودیلردن آفچه آلوب حضرت عیسی ننگ
 طورا تورغان یرینی کورساندی یهودیلر حضرت عیسی نی اولترر گه
 باردیلر. الله تعالی حضرت عیسی علیه السلامنی کو کگه کوتاردی
 حضرت عیسی ننگ اورنون کورسه تکان شمعوننی حضرت عیسی
 دیب اولتردیلر و آغاچقه قاداقلادیلر. حضرت عیسی دن صوگ،
 حضرت عیسانک و صیتی بوینچه حواریون هر طرفه جایلدیلر،
 حضرت عیسی ننگ دینینی طاراتورغه طرشدیلر. حضرت عیسی دن
 صوگ نصارادینی کوب یرلر گه یایلدی. کوب ملنلر خرستیان بولدی.
 حضرت عیسی علیه السلام کو کگه کوتارلگاج دین اسلام ظاهر
 بولغانچه آلتی یوز یل قدر اوندی بو قدر وقتده پیغمبر کیلمه دی
 الله ننگ وحیی کسلدی. انبیالارننگ اوّلی؛ بارچه آدمیلر ننگ آتاسی
 آدم علیه السلام، آخری بارچه مخلوقات ننگ خیرلوسی اولان
 خاتم الانبیاء محمد المصطفی صلی الله علیه وسلم در بو ایکی پیغمبر آراسنده
 بیک کوب پیغمبر کیلگان حسابلرینی فقط الله تعالی بلور، بارچه سی
 الله ننگ سو کلو قوللریدر همه سینک افضلی هم شریعتجه کاملره کی
 پیغمبر مز محمد المصطفی صلی الله علیه و سامدر.

(۱) محمد المصطفی صلی الله علیه وسلم

محمد صلی الله علیه وسلم ننگ نسب شریفی

محمد صلی الله علیه وسلم عرب قومندن قریش قبيله سندن ایدی. محمد
 صلی الله علیه وسلم عبد الله اوغلی، عبد الله عبد المطلب اوغلی، عبد المطلب
 هاشم اوغلی، هاشم عبد مناف اوغلی، عبد مناف قصی اوغلی، قصی
 کلاب اوغلی، کلاب مرة اوغلی، مرة کعب اوغلی، کعب

(۱) اوشبو بابدن بدر واقعہ سینہ چہ عالم جان البارودی اثری

لؤى اوغلى، لؤى غالب اوغلى، غالب فھر اوغلى، فھر مالك اوغلى، مالك نصر اوغلى، نصر كنانه اوغلى، كنانه خزيمه اوغلى، خزيمه مدركه اوغلى، مدركه الياس اوغلى، الياس مصر اوغلى، مصر نزار اوغلى، نزار معد اوغلى، معد عدنان اوغلى. عدناندين صوڭ آدم عليه السلامگه قدرلى بىك آچىق بىلگولى دگلدىر.

محمد صلى الله عليه وسلم نڭ آناسى نڭ نسب شريفى
محمد صلى الله عليه وسلم نڭ آناسى آمنه وهب قزى، وهب عبد مناف اوغلى، عبدمناف زهره اوغلى

رسول الله صلى الله عليه وسلم نڭ دنياعه كىلىشى

وتربيه روشى

رسول الله صلى الله عليه وسلم مكه شهر ندر بىع الاوّل آينڭ اون ايكنچى كوننده دوشنبه كون طاك وقتنده طوغدى ميلادى تاريخ ايله بش يوز آلتمش تو قزنجى يل آپريل آينده ايدى. آناسى عبد الله شام كاروانى برله مدينه گه وارغانده رسول الله صلى الله عليه وسلم نڭ طوغوندين ايكى آى الوك مدينه ده وفات بولغان ايدى. باباسى عبدالمطلب محمدديو آتادى. وهم تربيه سینه شروع قىلدى مكه خلقي ياش بالالرنى مكه ده تو تماينجه ايموزمك وتربيه قىلمق ايجون سود آناسينه ويروب يىخشى هوالى قرغه وآوللرغه يبارر لر ايدى. شول عادت اوزره رسول الله صلى الله عليه وسلمنى دخى بنو سعيد قبيله سندن حارث اسملى كىشىنك خاتونى حليمه گه ويروب يبارديلر حليمه رسول الله صلى الله عليه وسلمنى ايمزدى وسود آناسى بولدى رسول الله صلى الله عليه وسلم بش ياشنده وقتنده آناسى وفات بولدى سكر ياشنده چاغنده باباسى عبدالمطلب وفات بولدى باباسندين صوڭ رسول الله صلى الله عليه وسلمنى ابوطالب

تربيہ ايتدی ابوطالب رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم نك آتاسی عبد اللہ
 برلہ بر توغمہ ايتدی عبدالمطلب نك او غلی ايتدی اون ايکی ياشنده
 چاغنده رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم ني ابوطالب شام شهر ينه آلوب
 وارماق بولوب سفر گه چيقتدی شام ولايتنده بصری ديگان شهر ده
 جرجيس اسملی بحیرا ديو مشهور راهب نك صومعه سی يائينه قونديلر
 بحیرا رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم ني هر وقت کولا گالاب يوری تورغان
 بلوطنی کور گاج ابوطالبک (بو بالانی شامغه آلوب وارماغل يهوديلردن
 زیان تيار بو بالا اخير زمان پیغمبری بولسه کرک) ديو آکلانندی
 ابوطالب بحیرا دین اول سوز لر نی ایشتكچ رسول اللہ صلی اللہ علیہ
 وسلم نی مکه گه فایتاردی رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم يکرمی بش ياشنده
 وقتده حضرت خدیجه بنت خویلد مالمی برله سودا ایچون ينه شامغه سفر
 قیلدی حضرت خدیجه نك سودا وکیلی میسره دخی بر گه ايتدی بو
 سفر لر ی ده برکتلی بولدی وکوب فائده حاصل بولدی میسره بولده رسول
 اللہ صلی اللہ علیہ وسلم دن عجب اشکر کوردی فایتقاچ خدیجه گه سويلدی
 بو محمد الامین تیکمه آدم بولماس عادتدن طش علامتلی بار ديو
 آکلانندی حضرت خدیجه اولده بر توش کوروب بيک بلوکل ی بولغان
 يقين قرنداشی ور قه بن نوفل دین يور اتمش ايتدی (سن اخير الزمان
 پیغمبری نك خاتوننی بولور سن) ديو يور امش ايتدی شول سببدين
 حضرت خدیجه زور امیدده تورادر ايتدی او شبو سفر دین فایتقاچ
 حضرت خدیجه رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم گه وارماق بولدی رسول اللہ
 صلی اللہ علیہ وسلم ابوطالب و باشقه ارو غلری برله کیکاش صوکنده
 حضرت خدیجه نی نکا کلندی اول وقت حضرت خدیجه فرق ياشنده
 طول خاتون ايتدی رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم نك ايک سوکلی
 خاتوننی اشبو (خدیجه الكبرى) رضی اللہ عنها ايتدی آنک اوستينه
 رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم خاتون آلما دی، قاسم، عبد اللہ اسملی ايکی

اوغلی، زینب، رقیه، ام کلثوم، فاطمه اسملی دورت قزی اوشبو خدیجه رضی الله عنھادن بولدی.

عربلرنگ ایسکی حاللری

رسول الله صلی الله علیه وسلم زمانینه قدر مکة عربلری مشرکلر وبتلرغه تابنوجیلر ایدی آرالرنده نصرانی ویهودی یوق حکمنده ایدی شعر ونسب علمندین باشقه علملری یوق ایدی آرالرنده یازو او قوغان ویازو تانوغان کشی بیک آز ایدی آنالری ابراهیم پیغمبر علیه السلامدن قالغان کعبه شریفه نی الوغ توتسه لرده اچینه واطرافینه بتلر قویمشرلر ایدی ابراهیم علیه السلامدن قالغان دیننی بوزغانلر ایدی لات، عزی، منات، هبل، یغووث اسملی مشهور بتلری وار ایدی آرالرنده بتقه تابنودن بیک آز کشی سلامت ایدی ولسکن اوزلری زیرک، یوره کلی، جومرد، سوزگه اوستا، اویا بلی وناموسلی، توغری سوزلی، قوناقنی بیک حرمت ایتوچان، قزندش وتوغانغه یاردم قیلوچان خلق ایدی. آرالرنده قریش قبیلہ سی آرتغراق وقدر لیرک قبیلہ ایدی وهم قریش اروغلاری آراسنده هاشم اروغی حرمتلیرک اروغ ایدی.

رسول الله صلی الله علیه وسلمنگ پیغمبر لکینه

قدرلی بولغان قسقه چه احوالی

محمد صلی الله علیه وسلم یاشلکنندین کورکام خلقلی ایدی فقیر لرگه یاردملی وعاجزلرگه شفقتلی، راست وهم آز سوزلی، بیک ادبلی وهر اشنده بیک توغری ایدی مکة خاکی آراسنده بیک توغری وهر اشنده اشانچلی بولغانلقدین (محمد الامین) دیو آتافلانغان ایدی یازو یازمادی وهم یازو او قومادی هیچ کمندین علم او گرنمدی حتی اول وقتنده مکة

تیکراسنده او گراتوردای او قومشلی کشی یوق ایدی. مکه خلقی آراسنده بتقه تابنمق عادت بولغان ایسه ده محمدصلی الله علیه وسلم اول اشدین پاك ایدی هیچ وقتده بتقه حرمت ایتمدی و آگا سجده قیلمادی و قیلونی سویماس ایدی. الله تعالی کو کلینه صالو برله مکه یاننده غی (حرا) طاغنده آولاقده الله تعالی گه عبادت قیلور ایدی قایو چاقده نیچه کونلك آرزق آلوب وار بعبادت برله اوتکارر ایدی فرق یاشینه قدرلی اوشبو روشده تر کلک ایتدی.

پیغمبرلك کیلشی

رسول الله علیه السلام فرق یاشینه ایر شکاچ الله تعالی طرفندین حضرت جبرائیل علیه السلام آر قلی وحی کلدی اوّل (اقرأ باسم ربك الذی خلق) سورهنی حضرت جبرائیل رسول الله صلی الله علیه وسلم گه او قودی اوّلگی وحی وهم اوّل اینگان سوره اوشبو سوره بولدی الله تعالی دن خلقنی اسلام دینینه اوندار گه بتلرغه عبادت قیلودن طیارغه بیوروق کلدی شول وقتده رسول الله صلی الله علیه وسلم نك پیغمبر لکی ظاهر بولدی وشول وقتدن اوق مکه خلقینی دینگه اوندا ی باشلادی.

پیغمبر لك کیلگاچ مکه ده گی احوالی

محمد صلی الله علیه وسلم گه حضرت جبرائیل علیه السلام وحی کلتوره باشلادی کیرک بولغان صاین الله تعالی نك سوزینی (قر آنی) آیت آیت ایندرر ایدی رسول الله صلی الله علیه وسلم الله تعالی نك بیور غنچه خلقنی دینگه اوندا ی باشلادی اوّل باشده بتلرغه عبادت قیلودن طیبوب الله تعالی گه خاصلاب عبادت قیلور غه و اوزینی راستلارغه دیملر ایدی (لااله الا الله محمد رسول الله) دیو اقرار ایتو گه بیورر

ایدی و آزار اینگان قرآن آیتلرینی خلقغه اوقور ایدی باشدهرق ایمان کلتروچی آزابولدی قریش قبیلهسی آتابابا دینندن چقمایمز ایسکیدن عبادت قیله کیلگان بتلرمزنی تاشلامایمز ذیدیلرورسول الله صلی الله علیه وسلمگه تورلی جفالر قیلدیلر وایمان کیلتورگان صحابیلرگه ده جفاتینگورگه طرشیدیلر ایمان کلتورمش صحابیلرکوب جفاو بلا کورسه لرده چدادیلر وایماندن دونمادیلر وهمرسول الله صلی الله علیه وسلم مکه کافرلرینک تورلی تورلی جفاو بلالرینه صبرایدوب هنوز دینگه اوندار ایدی هرکمنی یومشاقلق برله وعظ ونصیحت ایدر ایدی کورکام خلقغه دیملر وجاهلیت زماننده بولغان یمان خلقلر دین عقلمه وانسانیتکه خلاف اشلر دین طیار ایدی بتلرنگ برنرسه گه ده یاراقسزلقینی، عبادتنک باری الله تعالی گه گنه تیوشلی ایدو کینی آچیق آچیق ایتور ایدی خلقنگ قارشوینه قاراب حقنی ایتودن وحقغه اوند او دین توقتاماس ایدی پیغمبر لکینه معجزه سور اغان کشیگه تورلی معجزه لر کورساتور ایدی بایناق آدمیلر قرآن آیتلرن ایشتکاج بو آیتلر برده آدمی سوزینه اوخشامای البته الله تعالی دین اینگان بولوردیو بلوب ایمان کلتوردیلر وقایولاری رسول الله صلی الله علیه وسلمنگ یاشلکندین بیرو کورکام خلقلی دنیاغه اخلاصسزهر اشنده توغری عمرنده اصلا یا لغان سویلمگان کشی بولغانلقندین البته بوسوزلریده راستدر دیوب اشانوب ایمان کلتورگان وقایولاری محمد صلی الله علیه وسلمنگ علمینی کورب وتورلی تورلی حکمت سوزلرینی ایشدوب ایمان کلتوردیلر چونکه محمد صلی الله علیه وسلم مکه خلقینگ کوز آلنلرنده توغوب اوسکان وبری رگه ده وار ب علم اوقغان دگل ایدی عالمر برله اولتورداش بولغانی یوق وهم کتاب اوقرغه اوگرنمگان ایدی شولای بوله توروب بو قدر علم کورساتوی اولگی پیغمبر لرنک (علیهم السلام) وآنلرنک امتلرنک حاللرینی بلدروی و آخرت

حالترینی بیان ایتوی ، الله تعالیٰ فی تانوتماقی وخلق توزایتمک او چون
 بواغان نصیحتلری وحی برله بولمغانده اوز ندینگنه بولوی ممکن دگل
 ایدی. اوشبو اشلرنی انصاف برله اویلاغان کوب آدمیلر ایمان
 کلتورر ایدیله. مکه ننگ اوز خلقدین باشقه مدینه شهر ندین و باشقه
 چیت یرلردین کلوب ایمان کلترو چیلر واسلامغه کیلو چیلر کو بایمکده
 ایدی. و بولک بولک الله تعالیٰ دین حضرت جبرائیل علیه السلام آرقلی
 قرآن اینمکده ایدی هر اینگان سوره و آیتلرنی رسول الله صلی
 الله علیه وسلم صحابیلر گه اوقور و آنلرغه اوگراتور ایدی
 وهم وحی یازو چیلرینه یازدره وارر ایدی ایمان کلتور و چیلر واسلام
 دینینه کرو چیلر کون بکون آرتسه ده مشر کلرنک وقریش قومینگ
 قارشیلقلری و جفالری هنوز کوب ایدی رسول الله صلی الله علیه
 وسلم ک اوزینه و صحابیلرغه تورلی تورلی جفاو بلالر کورساتورلر ایدی
 اوّل دین اسلامغه کرگو چیلر ومکه ده ایمان کلتور گوچیلر: ایرلردین
 اوّل ایمان کلتور گوچیلر ابوبکر الصدیق، خاتونلر دین خدیجه
 الکبری، صیلر دین علی ابن ابی طالب، آزادلولر دین زیدبن
 حارثه رضی الله عنهم ایدی. ابوبکر الصدیق رضی الله عنه بیک عاقل
 توغری فکرلی کمسنه ایدی شونگ ایچون جاهلیت وقتنده ده اصلا
 بتلرغه محبت ایتماینچه آنلرنی یمان کوروب برحق دین بولسه ایدی
 دیو کوکلی برله از لانمکی بار ایدی رسول الله صلی الله علیه وسلمنی
 اوّل دین اشانچلی راست سوزلی توغری اشلی دیویک آرتق بیله
 ایدی شول سبیدین باشدوق برده توتتارسز ایمان کلتوردی وهم
 کوب صحابیلر ننگ ایمانغه کولرینه سبب بولدی. بونلر دین صوگ
 ایمان کلتور گوچیلر اوشبولر در: عثمان بن عفان، عبد الرحمن بن
 عوف، سعد ابن ابی وقاص، زبیر بن العوام، طلحه بن
 عبید الله رضی الله عنهم. بونلر دین صوگ ابو عبیده بن عبد الله

ابن الجراح، سعید بن زید، خباب بن الارت، ابوسلمة بن عبدالاسد، عثمان بن مظعون، عبدالله بن مسعود. بلال حبشی، صهیب رومی، عمار بن یاسر و آناسی سمیه، حضرت عمر نكٔ قرندهشی فاطمه بنت الخطاب ایدیلر رضی الله عنهم. بولردین صوگٔ حمزه بن عبد المطلب و عمر بن الخطاب ایمانغه کلدیله.

حضرت حمزه بن عبدالمطلب رضی الله عنه نكٔ ایمانی

نبوتدین آلتنچی یلده بر کون ابو جهل رسول الله صلی الله علیه وسلمگه او چراب یمان سوزلر ایتوب تخفیف ایتدی رسول الله صلی الله علیه وسلم بر سوز دیمای صبر ایتدی رسول الله صلی الله علیه وسلم نكٔ عمی حضرت حمزه اول وقت ایمان کلتورمگان ایدی شول کوننی قردن فایتقاچ ابو جهل نكٔ ادبسر لکنی حضرت حمزه گه بر جاریه سویلدی حضرت حمزه هنوز ایمان کلتورمگان بولسه ده رسول الله صلی الله علیه وسلم ایچون ابو جهلگه بیک آچیغلانوب قریش آراسنده توغری کلتوروب منم قردهشم او غلینی سن نیچون موکدکٔ دیدی و اوق جایه سی برله ابو جهل نكٔ باشینی یاردی ابو جهل ده قریش آراسنده کبرلی و اعتبارلی آدم اولدقندن آنی یاقلاب بعض کافر لر حضرت حمزه گه یابشمق بولسه لرده ابو جهل توقناتدی حمزه نكٔ قرندهشی او غلینه تلم تیدی آچیغلانسه ده عیب دگل دیدی فی الحقیقه ابو جهل حضرت حمزه نكٔ مسلمان بولوندین فورقا ایدی. آنکٔ خاطر و ن صاقلاب اوز آرالرن دین چیقار ماسقه طروشه ایدی. چونکه حضرت حمزه بیک یوره کلی بهادر، سوزی او تگون قریش آراسنده قدرلی کشی ایدی مسلمان اولسه مسلمانلر ایچون بیک زور آرقه بولورلق ایدی حضرت حمزه ابو جهل نكٔ باشینی یارغاندین صوگٔ رسول الله صلی الله علیه وسلم یانینه وار ب واقعه نی سو یلدی رسول الله صلی الله علیه

وسلم، ایمان کلتور سہ شاد لانا چاقینی حضرت حمزہ گہ آ کلاتدی
حضرت حمزہ فی الحال کلمہ شہادت ایتوب ایمان کلتور دی.

حضرت عمر رضی اللہ عنہ ننگ ایمانی

حضرت حمزہ ایمان کلتور گاج مسلمانلر بیک شاد لاندیلر مسلمانلر۔
نلر غہ حضرت حمزہ رضی اللہ عنہ بیک زور قوت بولدی قریش بو
واقعہ دین سوگ بیک حسرتلندیلر (بولای بولسہ محمدنک ایشی بیک
کوبایہ اشاری قوئلنہ تیزرک بر علاج قبلیق) دیو سویلشدیلر هر
بر تورلی مکر ایتوب کوردیلر۔ ابو جهل محمدنی اولتور مکدین
باشقہ چاره یوقدر هر کم آنی اولتور سہ بوقدر توه و آلتون ویرر من
دیو قز قدردی حضرت عمر رضی اللہ عنہ اول وقتده ایمان کلتور مگان
ایدی وهم قریشنک کیسکاشنده ابو جهل سوزینه فارشو (بو اشنی
بندین باشقہ کشی قیلہ آلماس) دیو اور نندین فوزغالدی قریش یاق
یاقدین حضرت عمرنی ییللندردیلر و کوناردیلر و شوندن اوق حضرت
عمر فلجینی آلوب رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلمنی از لاب کیتدی
یولده قز قرندہ شی فاطمه بنت الخطابنک و کیاوی سعید بن زیدنک
ایمان کلتور لرون ایشدوب بیک آچیغلانوب اوّل آنلرنک اولرینه
کیتدی۔ آنلر خباب بن الارت رضی اللہ عنہ دیگان صحابیدن سورؤطه
اوگرانوب و اوقوب اولتورر ایدیلر عمرنک بیک شدت و غیرت
برله کلگانینی کور گاج اوک کلام شریف یازغان کاغدلرین یاشوردیلر
خباب ده اونک بر پو چماغینه فاجدی عمر «نی اشلاب اولترا ایدگزنی اوقی
ایدگز» دیو بیک شدت برله صورادی بونلر «بر نر سہ ده یوق»
دیسہ لردہ عمر «سز محمدنک سحرینه آلدانغان اینکانسز» دیو کیاوی
سعیدنی یا فاسندین تو توب یر گہ صالیدی خاتونی فاطمه آرا لامق بولغاچ

عمر آنک یوزینه صوغوب یوزینی فانادی قرندهشی فاطمه رضی
 الله عنها نك یوزی قب قزل قانغه بویالغاج عمر نك شفقتی کلدی
 آچیغی باصولدی فاطمه غیرت دینیگه کلوب ای عمر الله دین
 قورقمایسکمو بوقدر معجزه کورستان پیغمبرگه اینانمایسک مونه
 من وایرم الحمدلله دین اسلام برله مشرف اولدق باشمزنی کیسار
 ایسا گده فایتمایمز دیو کلمه شهادت کلتوردی عمر آتربا کیتدی
 وکوکلینه بر اثر حاصل بولدی اولتروب شول اوقوغان کتابکزنی
 مکا کورساتکیز دیو صورادی فاطمه سورء طه یازغان ککاغدنی
 چیقاروب ویردی عمر همان اوقودی (له مافی السموات وما فی الارض
 وما بینهما وما تحت الثری) آیتینه ایرشکاج اویلاب توردی آندین
 صوگ (لا اله الا هو له الاسماء الحسنی) آیتینی اوقودی وبر آز
 اویلادی بو آیتلرده بولغان فصاحت ومعانی اثر ایتدی طاقتسز بولدی
 شونده اوق (اشهد ان لا اله الا الله واشهد ان محمدا رسول الله) دیو
 ایمان کلتوردی مونی ایشتو برله پوچما فغه فاقچقان خباب سیکروب
 چیقوب تکبیر ایتدی یا عمر سکا بشارت رسول الله صلی الله علیه
 وسلم (ای الله! دین اسلامنی ابو جهل برله یا که عمر برله عزیز ایت)
 دیو دعا ایتکان ایدی بو دولت سکا نصیب اولدی دیدی شول
 ساعتده عمر رضی الله عنه خباب رضی الله عنه برله رسول الله صلی
 الله علیه وسلم حضورینه کیتدی لر بیر اقدین کورگان مسلمانلر عمر
 رضی الله عنه نك قلاج برله کلوندین قورقوب رسول الله صلی الله علیه وسلم
 یانینه یالغوز کروندین قورقسه لرده رسول الله صلی الله علیه وسلم گه
 حضرت جبرائیل علیه السلام وحی کلتروب حضرت عمر نك ایمان
 کلتوردیکنی بلدرگان ایدی رسول الله صلی الله علیه وسلم کتوب توره
 ایدی رسول الله صلی الله علیه وسلم حضورینه کروب آلدینه تز
 چوکدی رسول الله صلی الله علیه وسلم یا عمر ایمان کلتور دیدی

حضرت عمر حاضر تمام اخلاص ایله کلمه شهادت او قودی مسلمانلرغه
بیک زور شادلق حاصل بولدی همه سی بردن تکبیر ایتدی لر تکبیر
آوازی مکه نك اورا لرینه ایشدلی.

رسول الله صلی الله علیه وسلمگه وصحابیلرغه بیک یمان جفا
قیلغوچی مکه کافرلرینک مشهورلری و الوغلی اشبولر ایدی:
ابو جهل، عمرو بن هشام، ولید بن المغیره، عتبه بن ربیع، شیبه ابن
ابی معیط، عماره بن الولید، امیه بن خلف، عاص بن وائل، حارث بن
قیس، اسود بن عبد یغوث، اسود بن المطلب آخرده بو بدبختلر خوار
وذلیل بولوب هلاک بولدی لر.

قریشنگ بنی هاشمنی قسولری وشعب ابی طالب

مکه کافرلری دین اسلامنک هر یافغه تارالوندین و خلقنک اسلامغه
کروندین بیک قور قالر ایدی هر وقت اسلامنک یوزگه چیقوینه
آرقلی کله لر هر کمنی ایمان دین بیز دررگه طرشالر ایدی ابوطالب
و باشقه بنی هاشم قبیله سی بارچه سی اسلامغه کلگانی کلمگانی رسول
الله صلی الله علیه وسلمنی و باشقه مسلمانلرنی کافرلر شرن دین ساقلرغه
طرشور ایدی لر و لکن دین اسلام کوندین کون کو بایمکده وهر
طرفده اسلام خبری ایشدلمکده و تورلی یاقدین خلق مکه گه کلوب
رسول الله صلی الله علیه وسلمنی کورب قرآن ایشدوب اخلاص
ایدوب ایمان کلتور مکده ایدی بو اشدین مکه کافرلری بیک قایغوده
ایدیلر پیغمبرلکدن بشنچی یلده کافرلر دین کوب جفالر کور گاج
رسول الله صلی الله علیه وسلم صحابه لرگه حبش مملکتینه هجرت
ایتمک ایچون اذن و یردی حبش پادشاهی اصحمه بحری اسملی نجاشی
دیو مشهور پادشاه اولوب نصاری دیننده ایدی آلنی آرنلی بایناق
صحابه لر آنده واردیلر عثمان بن عفان، و زوجه سی رسول الله
صلی الله علیه وسلم نك قزی رقیه، وزیر بن العوام، عثمان بن

مظعون، عبدالله بن مسعود، عبدالرحمن بن عوف جعفر ابن ابی طالب و غیر یلر وارمش لر ایدی رضی الله عنهم نجاشی صحابیلر نی بیک قبول ایتدی وقوناق قیلدی باره باره حبش مملکتنده مسلمانلر بایتاق جیلدیلر مکه کافرلری آرتلر ندین وار ب نجاشینی و سوسه قیلوب صحابیلر نی مکه گه قایتاروب یبارور گه صوراسالرده نجاشی ایرک ویرمدی. نبوتدین یدنچی سنهده برکون ابو جهل و باشقه کافرلر اتفاق ایتدیلر که هاشم اروغی کم بولسهده آنلر برله و بارچه مسلمانلر برله آالش ویرش ایتمایک قز آالش قزویرش قیلمایق آنلردین هر تورلی معامله نی کیسایک دیو اوز آرا اتفاق ایدشوب منصور بن عکرمه دیکان کشیدن عهد نامه یازدر دیلر اول نامه نی کعبه اچینه آسوب قویدیلر وهم هاشم اروغی برله معامله نی اوزدیلر بواش هاشم اروغینه و باشقه مسلمانلر غه بیک آغر بولدی باچه سی ابوطالب محله سینه ییلوب ترور ایدی بازار غه بارسه لر تورلی حقارت کورر ایدیلر کافرلر بونلر غه تیوشلی بهابرن گنه نر سه ساتماس ایدیلر مسلماننی فایده کورسه لرده قوللر ندین کلگان قدر جفاقیلور ایدیلر ایکی یلدین آرتغراق اوشبو روشده حبسده تورغان کبی تور دیلر.

ای یار لمقی

نبوتدین سسکزنجی سنهده قریشنگ بعضلری رسول الله صلی الله علیه وسلمگه ایتدیلر که اوشبو تولغان آی یارلسون دیومعجزه صورادیلر رسول الله صلی الله علیه وسلم دعا قیلدی آی ایکیگه یارلندی بر یارطیسی حرا تاغینک بر طرفنده ایکنچی یارطیسی ایکنچی طرفنده کورندی اشبو قدر بیوک معجزه کورسه لرده هنوز ایمان کلتورمدیلر قایولری سحرچی قایولری باغوچی فلان دیو هیچ اوخشاوسز بهتان واقترالر قیلدیلر رسول الله صلی الله علیه وسلمنک عی (آتاسی برله بر توغمه سی)

ابولهب و خاتونى دخى رسول الله صلى الله عليه وسلم گه و بار چه مسلمانلرغه
بيك دشمان ايديلر ابو جهل وليدين المغيرلر برله اتقاقده بولغان حالده
هلاک بولديلر نبوتدين اونچى سنهده جبرائيل عليه السلام وحى کلتوردى
وايتدى که کافرلر نك كعبه اچنده گى عهد نامه لر ننده گى يازولر ين کيبه
آشادی الله اسمندين باشقه بر حرف قالمدى رسول الله صلى الله عليه
وسلم بو خبرنى عمى ابو طالبکه سويلدى ابو طالب کافرلر گه واردى
واوشبو خبرنى ايتدى وهم ايتديکه «محمدنك اوشبو سوزى راست
بولسه سزده انصاف ايدگز بزنى بو قدر نارلقده توتماگزا گريالغان
بولسه منده سز نك طرفکزدین بولورمن محمدنى تاشلارمن» دیدى.

هجر تدن صوگنى احوال مبار که

رسول الله صلى الله عليه وسلم مکده مشر کلر دین اوزينه وایمانغه
کلمش صحابيلرغه تورلى جفالر وچدامسز اذالر کور گاج ومکده
کره گنچه دین اسلامنى يوز گه چيقارو قيون کورنگاچ مدینه شهرينه
کوچدى مدینه شهرنده اؤلدين ایمانغه کلمش صحابيلر کو بايگان ایدی
آنلر بيك شادلانوب اتقاق برله قبول ايتديلر الوغ و کوچک اير و خاتون
رسول الله صلى الله عليه وسلم نك کلمکينه زور شادقلر ايتدى مکهدن
کوچکان صحابيلرنى بولشوب ايولرينه آلوب تربيه ايتديلر.

رسول الله صلى الله عليه وسلم مدینه گه بش چاقرم چمالى (قبلى)
ديگان یرده مسجد صالحدى رسول الله صلى الله عليه وسلم اوزى
وصحابيلر بر گه اشلاب تمام ايتديلر دین اسلامده صالمنش اولگى
مسجد اوشبو قبا مسجددر صوگره مدینه شهرنده ايکنچى مسجد
صالديلر. مکدهده و اطرافده اولغان مسلمانلر مدینه گه کو چوب بايتاق
مسلمان يولدى کون بکون ایمان کلتور وچيلر اسلامغه کروچيلر
کوبايه باشلادی مسلمانلر نك حاللرى قوتلنه باشلادی دین اسلام خبرى
کوب یرلر گه ايشدلدى. يراق یرلر دین کلوب دین و شریعت اوگرانوب

اذن برله يرلرينه قايتوچيلر وار ايدى مدينه لك صحايلرده دين اسلامنى كوجايتورگه بارچه مسلمانلرغه ياردم ايتارگه بيك تروشديلر شول سبيدين انلرغه (انصار) ديو اسم ويرلدى ياردمچيلر ديمكدر . مكه طرفدن كوچوب كلمش صحايلر چين باشده اسلامنى قبول ايتوچيلر واسلامنى صاقلاوچيلر ايدى آنلرغه (مهاجرون) ديو اسم ويرلدى كوچوچيلر ديمكدر . رسول الله صلى الله عليه وسلم مدينه گه كلگكچ دخى سوره سوره آيت آيت قرآن اينار ايدى صحايلرگه اوگراتوب وحى يازوچيلرغه يازدره وارر ايدى مكه ده اينگان سوره و آيتلرگه (سوره مكيه) (آيه مكيه) مدينه ده اينمشلرينه (سوره مدينه) (آيه مدينه) ديولدى .

رسول الله صلى الله عليه وسلمنگ مشهور غزوه (صوغش) لرى رسول الله صلى الله عليه وسلم مدينه شهرينه كوچككچ مكه كافرلرينك دشمنلقلرى آرتدى حسدلرى كوچايدى مسلمانلرنك كو بايمكندين وكوچلرى آرتمقدين بيك قورقوده ايديلر نيچوك بولسه ده رسول الله صلى الله عليه وسلمنك اوزينه و باشقه ايمان كتورمش آدميلرگه تورلى ياق برله ضرر قصدنده بولديلر چيتده گى عربلرگه خبرلر يباروب مسلمانلرنى هلاك ايتو اراده سنده بولديلر شونك ايچون الله تعالى صوغش برله بيوردى رسول الله صلى الله عليه وسلم وصحايلر مكه كافرلرينه وغيريلرگه صوغش ايتديلر . رسول الله صلى الله عليه وسلمنك مشهور روك صوغشلى اشبولردن: بدر صوغشى، احد صوغشى، خندق - احزاب صوغشى، خيبر صوغشى، فتح مكه، حنين صوغشى، تبوك صوغشى.

بدر صوغشى

بدر صوغشى هجرتدين ايكنچي يلده بولدى مسلمانلرنك صانى اوچيوز اون اوچ ايدى مكه كافرلرى مكك قدر وار ايدى بو صوغشده بيك زور صوغش بولوب مسلمانلر غالب بولديلر

ويك كوب غنيمت مالى برلان يتمش كشي اسير آلديلر مسلمانلرنك ايك زور دشمانى بولغان ابو جهل ده بوصولغشده اولترلدى رسول الله صلى الله عليه وسلم نك قونده شى حضرت حمزه ايله حضرت على كرم الله وجهه بوصولغشده بيك بهادرلق كورستديلر بوصولغشده بولغان صحابه لر (اصحاب بدر) ديو مشهور در بويلده قبله بيت المقدس دن كهبة الله غه اينلدى رمضان روزى زكات فرض اولدى و صدقه ء فطره واجب بولدى.

احد صوغشى

احد مدینه گه يقين برطاغ بولوب باشقه تاغ لر غه توتاش بولمغانغه احد ديب آتالمشدر. هجرتنك او چنچى يلنده بدر صوغشده بوزيلوب قايتقان مشركلر بيك كوب عسكريغوب مسلمانلر دن اوچ آلمق ايچون مدینه گه كلگان وقتده اهل اسلامغه احد تاغنده او چراب شونده صوغشديلر بوصولغشده مسلمانلر غالب بولغانده غنه صحابه لر رسول الله صلى الله عليه وسلم نك بيورغينه باشقه چه بولغانلقلر ندين كافرلر اوستون بولديلر لكن بو اوستونل كدين كافرلر گه فائده كورنمى بونده حضرت حمزه بن عبدالمطلب برله بر گه يتمش كشي شهيد بولوب رسول الله صلى الله عليه وسلم نك مبارك يكاغى برله ايرنلرى ياره لندى بويلده شراب اچمك حرام قيلندى رسول الله صلى الله عليه وسلم بو يلده حفصة رضى الله عنها ايله زينب بنت حزيمة الهالاليه نى جفتلندى.

خندق صوغشى

هجرتنك بشنچى يلنده قریش كافرلرى اتفاق برله قرده غى وشهرده گى عربلر دین اون مڭ قدر عسکر ييوب مدینه نى بوزوق و دین اسلامنى بترمك ايچون مدینه گه كيتديلر بولارنك بو فكرن اهل اسلام ايشتكاج سلمان فارسى (رضى الله عنه) نك فكرى برلان رسول الله صلى الله عليه وسلم اصحاب برلن بر گه جيولوب مدینه نك چيتلرينه پرتيرن

فناو (خندق) فاز ديلر مشر كلر مدينه نى محاصره قىلغانده مسلمانلر خندق آرقلى يبارماس ايچون صاقلاديلر بو وقتنده مشر كلر يكرمى كوندين آرتق محاصره قىلب تور ديلر مدينه ده آچلق بولوب صحابه لر گه بيك آغزلىق كللگان بولسه ده بر آزدن مشر كلر ده آچلق بولدى . كافر لر مدينه نى محاصره وقتنده بر كيچنى بيك قاتى تو زانلى توفراقلى يىل چيغوب كافر لرنىك چادرلرين باش اوستلرينه كيتروب توزردى كافر لر اوزلرى بار چه سى آنده مونده تارالديلر بو يىل مسلمانلر غه ضرر بيرمدى فقط الله تعالى طرفندين كافر لر اوستينه يبارلگان عذاب بولدى بو صوعشده عربلرنىك بهادرى بولغان عمر بن عيدوننى حضرت على كرم الله وجهه قلىچى ايله ايكى كيسك قىلدى .

حديبه واقعه سى

هجرتنىك آلتنچى يلىنده رسول الله صلى الله عليه وسلم مكه دور تىوز قدر صحابه برلن مكه مكرمه نى طواف ايچون مكه يولينه چيقوب ويانلرنده برر قىلچدين آرتق قورال آلماسقه قوشدى مكه گه يقين يرده حديبه گه يتكاج رسول الله صلى الله عليه وسلم مكه خلقينه « مكه مكرمه نى طواف ايچون كله مز » ديو بلسگرتمك ايچون عثمان بن عفان رضى الله عنه نى يباردى مشر كلر « طواف قيلمقچى بولسنىك اوزنىك طواف قىل باشقه لر كزغه رخصت يوق » ديديلر عثمان رضى الله عنه (رسول الله طواف قىلماينچه يالغز طواف ايتميم) ديگاج مشر كلر حبس ايتديلر بو خبر رسول الله صلى الله عليه وسلم گه ايشدلىگاج اصحاب مشر كلر نىك جزالرين بيرايك ديوب يىعتلرين يا گارتديلر مشر كلر بو حالنى بلسگاج اشنىك نچار بولاچاغىنى بلوب بر معاهده يا صاديلر بو معاهده گه : بويل حج قىلماينچه مسلمانلرنىك مكه گه كرولرى كيله سى يلغه قالمق ، اون يىل ايكى آراده صوغش بولماسسزلىق ، حج وقتنده مسلمانلر حج قىلغانده كافر لر كعبه نى بوشالتمق اسلام طرفندين قريش طرفينه كوچكانلر قبول ايدىلوب قريش

طرفندین اسلام طرفینه مسلمان بولوب چقغان کشی قبول فیلمازلق کبی شرطلر کردی. بو معاهده اولده مسلمانلر غه بیک آغر تو یولسه ده صوگندین مسلمانلر ایچون بیک کوب فائده سی بولدی.

خیبر صوغشی

هجر تنک یدنچی یلنده محرمک اورتالقنده رسول الله صلی الله علیه وسلم خیبر قلعه سن آلمق ایچون صحابه لر برله کیدوب اون کون محاصره قیلب تورغاچ آلدیلر بو صوغشده مسلمانلر دین اون بش کشی شهید بولوب یهودیلر دین طوفسان اوچ کشی تلف بولدی. یهودیلر نك الوغار ندین صفیه بنت حی اسیر لر اچنده اولوب بویله رسول الله صلی الله علیه وسلم صفیه نی جفتلندی.

فتح مکه و نقض صلح

حدیبیه صلحنده بنو خزاعه رسول الله صلی الله علیه وسلم عقدنده بولوب بنو بکر قریش یاغنده ایدیلر هجر تنک سکزنجی یلنده بنو بکر قریشلر نك بعضیسی برلن برگه له شوب خزاعه برلن صوغشوب خزاعه دین بر نیچه ذاتنی اولتوردیلر بو سبب دین حدیبیه صلحی بوزلدی بوندین صوگ رسول الله صلی الله علیه وسلم صحابه لر دین اون مگ کشی برلن مکه نی آلمق ایچون مدینه دین چیقدی مکه گه کیلوب یتکاج مکه خلقینک باشی ابوسفیان ایمانغه کلدی بو سبب دین مکه خلقی بر آز قارشى تورسه لرده نی اشلر گه بلما اینچه تابشر لدیلر ۲۰ رمضان جمعه کون ایدی.

حنین صوغشی

رسول الله صلی الله علیه وسلم مکه نی فتح قیلغان دین صوگ طائف برلن هوازن قبیله سی مکه نی مشر کلر قولنده فالدرمق ایچون برگاله شوب

مسلمانلارغه فارشی صوغشقه چقدیلر بونی ایشتکاچ رسول الله صلی الله علیه وسلم مدینه دین کیلگان اون مک و مکه دین ایکی مک صحابه برلن حنین گه چقدیلر بو وقتده صحابه لر دین بعضیلری بو قدر عسکر برلن مغلوب بولماز دیدیلر عسکر کوبلکنه عجب ایتدیلر بوسبیدن (ویوم حنین اذ اعجبتمکم کثرتکم فلم تغن عنکم شیئا) آیت کریمه سی ایندی صوغش وقتنده اهل اسلام کافر لر دین فورقوب حنین دین قاچه باشلادیلر بعض روایتده فقط رسول الله صلی الله علیه وسلم برلن توه سون توتوب عباس (رضی الله عنه) اورنارنده فالدیلر باشقه لر بارسیده آرتقه کیتکان ایدیلر رسول الله صلی الله علیه وسلم بونی کورگاچ حضرت عباسکه فچقر فایتسونلر دینگان عباس (رضی الله عنه) فچقر دی و صحابه لر فایتوب بیک فاتی صوغشقاچ مشرکلرنی اولترگان دین باشقه آلتی مک اسیر آلدیلر و بیک کوب غنیمت مالی آلدیلر.

تبوك صوغشی

هجر تنك توفزنجی یلنده رجب آینده رسول الله صلی الله علیه وسلم خلقغه صوغشقه حاضرلنر گه قوشدی بو وقتده یمش نگ حاضریتوب کیله تورغان وقتی بولغانغه صحابه لر گه حاضرلنمک آغر بولدی شوکار کوره بو عسکرنی (جیش العسرة) دیوب آنالدی اصحاب (رضوان الله علیهم) کو چلك برلن حاضرلندیلر ابو بکر رضی الله عنه بارمالن بیردی عثمان رضی الله عنه اوچ یوز توه برلن مک آلتون آفچه بیردی بو روشچه حاضرلنوب رسول الله صلی الله علیه وسلم برله اوتزمک کشی و اون مک آت بر گه ایدیلر بو وقتده یولده بارغانده بر آتقه اوچر کشی توغری کیلگان دین اوچر اوچر نوبتلشوب منوب باردیلر یولده بیک صوصاو برلن اسسیلکگه چدادیلر تبو کگه يتوب یکر می کون تورغاچ تبوک خلقن جزیه تولار گه

راضی قیلوب صلح قیلدی لر بون دین سوگ رسول الله صلی الله علیه وسلم بر نیچه قیلنه نی جزیه گه توشوروب رمضانده اصحاب برلن مدینه گه قایتدی لر .

حجة الوداع

هجر تنك توفرنجی یلنده رسول الله صلی الله علیه وسلم ابو بکر الصدیق (رضی الله عنه) نی امیر الحجاج ایتوب ییارگان ایلدی ایکنجی یلده رسول الله صلی الله علیه وسلم یوزیکرمی مک قدر صحابه برلن مدینه دین واروب کعبه الله نی طواف قیلدی لر بوحج رسول الله صلی الله علیه وسلمک صوگنی حجی بولغان دین « حجة الوداع » دیو آتالدی حج قیلغان وقتده رسول الله صلی الله علیه وسلمک دار آخرتکه کوچاچکنی بیلدرگان « اليوم اکملت لکم دینکم واتممت علیکم نعمتی ورضیت لکم الاسلام دینا » آیت جلیله سی اینگاج رسول الله صلی الله علیه وسلم عمرینگ آز قالغانغنی صحابه لر گه بیلدردی وبارچه سی برله وداغلدی امتینه بیک کوب وعظ ونصیحتلر قیلدی صوگندین اوزی آخرتکه حاضرلنو برله عبادتده بولدی .

ار تحال نبی

هجرت مبارک نیک اون برنجی یلنده ربیع الاؤلنک اون ایکنجی کیچه سنده رسول الله صلی الله علیه وسلم آلمش اوچ یاشنده چاغنده مدینه منوره ده عالم فانی دین دار بقاغه رحلت ایلدی . اصحاب کرام حضرتلری جانلرندین سوکلو توتقان پیغمبرنک ار تحالندین بیک قایغوردیلر . بوندن سوگ قرآن کریمنی هدایتکه وسیله توتوب دین مبینده ثابت بولوب اسلام دینن قوتلندر گه تروشیدیلر . قرآن کریم آیت آیت یکریمی اوچ یلده اینوب اولده بولغان واقعه لر نی وکیلاچکده گی علملر نی وشریعت وقانونلر نی کمال فصاحت و بلاغت برلن جامعدر . (صلی الله علی سیدنا محمد وعلی آله واصحابه اجمعین وسلم)

(تمام)